

HOOFDSTUK 1

Het was een mooie dag, hoewel het nog wel een beetje koel was, vertelde Macy, terwijl ze me hielp met aankleden. Ik antwoordde niet. De afgelopen weken die ik had doorgebracht in het huis van Luke en Macy, had ik sowieso heel weinig gesproken. En ook nu wist ik niet wat ik moest antwoorden. Het enige wat in mij opkwam, was dat Alice dood was en ik niet wist waar Charlie was. Voor de rest deed het er eigenlijk niet zo veel meer toe.

Maar het scheen zowel Macy als Luke niet te deren dat ik niet reageerde. Ze bleven gewoon vriendelijk tegen me praten. Luke kwam tegen de avond altijd een poosje naast mijn bed zitten en vertelde dan van alles. Meestal had hij het over de bloementuin, waar hij zo van hield. Hoewel ik elke keer weer schrok van zijn afstotelijke gezicht, zorgde zijn vriendelijke stem er dikwijls voor dat ik rustig in slaap viel als hij aan het vertellen was.

Voordat ze me hielp met aankleden, verzorgde Macy iedere ochtend mijn been en bond er een schoon verband om. De schotwonden waren al lang dicht en goed geheeld. Maar volgens Macy was het toch goed om er nog een verband om te binden, zodat er in de wonden, mochten deze weer opengaan, geen infectie zou ontstaan.

Vandaag zou ik voor het eerst naar buiten gaan. Niet dat mij iets was gevraagd, maar Macy en Luke hadden er gisteren samen ruzie over gemaakt.

‘Het zal haar goed doen,’ had Luke gezegd.

Maar Macy had bezorgd haar hoofd geschud. ‘Het is te vroeg, ze moet nog aansterken. Bovendien kan ze niet zo ver lopen.’ ‘Ik zal haar dragen. Ze weegt bijna niets.’

Dat was waar. Hoewel Macy me van alles voorzette, kreeg ik bijna niets door mijn keel. Met moeite lukte het me om wat soep of pap naar binnen te lepelen en wat fruit te eten, maar dat was het dan.

En met dat feit, dat ik bijna niets woog en als een baby rondgedragen kon worden, was het besluit genomen. Ze hadden mij dus niets gevraagd. Zouden ze niet weten dat ik bang was? Het leek soms wel alsof zijzelf het begrip angst niet kenden, tenminste Luke niet. Hij scheen nergens van streek van te raken.

Ik kende angst echter maar al te goed en ik was bang om naar buiten te gaan. Ik was me de afgelopen weken heel veilig gaan voelen in deze kleine stenen kamer. Het zachte bed en de warme wollen deken voelden iedere keer weer als de armen van Alice, die me de hele dag omhelsden. En ik wilde niet dat dat ophield. Ik wilde in bed blijven liggen en wegdoezelen in de vergetelheid. Iedere keer als de beelden van Alice op mijn netvlies verschenen, dook ik weg in de deken, drukte me dicht tegen de zachte matras aan en vergat alles weer. Dan droomde ik van vroeger, van de tijd voordat de oorlog begon, toen mijn vader nog bij ons was en we ’s avonds met z’n allen rondom de kookpotten in het dorp zaten en genoten van de verhalen die de mensen vertelden. Verhalen van vroeger, toen de wereld nog anders was, nog goed en veilig, zonder soldaten en geweren, zonder bloed en zonder wraak.

En nu stonden we in de deuropening. Luke had me zojuist opgetild van het bed en hiernaartoe gebracht, terwijl Macy bedisselend achter hem aan was gelopen, steeds zeggend dat

hij vooral voorzichtig moest doen. Maar Luke hield me stevig vast en was vast niet van plan me te laten vallen.

Ik knipperde met mijn ogen tegen het felle daglicht en zag tot mijn verrassing dat ik in de bergen was. Ik kon me niets meer herinneren van de tocht met Luke en had geen idee waar hij me mee naartoe had genomen. Ik kende alleen maar het kleine veilige stenen kamertje, waar de gebloemde gordijnen in de wind bolden als Macy 's ochtends het raampje opendeed. Ik kende de geluiden van de haan, die iedere ochtend een hoop herrie maakte en van de kippen, die onder het raam rondscharrelden. Verder hoorde ik zo af en toe de wind, die om het huis zong, maar dat was alles.

Ik ademde de frisse ochtendlucht in en voor het eerst stroomde er zomaar een geluksgevoel door me heen. Maar dat duurde helaas niet lang en het duistere, nare gevoel, dat me al zo lang omhulde, kreeg weer de overhand.

Ik keek Luke aan. Zijn mismaakte gezicht vertrok zich in een soort van grijns, maar ik wist dat hij blij was en lachte. Ik draaide mijn hoofd weg. Ik kon hem nog steeds niet lang aankijken. Maar er was ook iets anders. Ik was bang dat hij in mijn ogen las wat ik dacht en voelde, en ik wilde niet dat hij dat zag. Ik wilde niet dat hij de weerspiegeling van mijn ziel kon lezen in mijn ogen. Niemand mocht weten wat er zich allemaal in mijn binnenste afspeelde. Ook de vriendelijke Luke niet. Zelfs hij mocht mijn geheim nooit te weten komen en ik huiverde bij de gedachte dat dat wel zou gebeuren. 'Het is veel te koud voor haar,' zei Macy verontwaardigd, toen ze mij zag huiveren en even dacht ik dat ze me zo uit Lukes armen zou rukken.

Maar Luke schudde koppig zijn hoofd en vroeg toen aan mij: 'Zal ik je een stukje ronddragen?'

Zijn stem was vriendelijk, zijn armen warm en veilig en hij rook naar zeep, net als mijn vader vroeger. Ik knikte.

Het geluksgevoel kwam heel even terug. Voor zolang het duurde wilde ik me vastgrijpen aan dat fijne gevoel, want dat het opnieuw zou verdwijnen stond vast. Het was als een wolkenhemel, waarbij de donkere wolken steeds opnieuw voor de zon schoven. In het begin waren er nog niet zo veel wolken geweest, maar er kwamen steeds meer en op de meeste dagen was er helemaal geen zonlicht, alleen maar donkere wolken.

Maar vandaag was anders. Vandaag was er ineens een heleboel zonlicht en dat wilde ik vastgrijpen.

Triomfantelijk keek Luke eerst naar Macy en daarna naar mij. Toen draaide hij zich om en wilde weglopen met mij in zijn armen.

‘Wacht even, oude man,’ zei Macy. Maar haar stem klonk vriendelijk. Ze rende het stenen huis binnen en kwam even later terug met een rode omslagdoek. Ze drapeerde deze om mij heen, zodat ik helemaal ingepakt was. Toen streelde ze zachtjes over mijn wang, zoals ze zo vaak had gedaan de afgelopen weken. Meestal kon ik het niet verdragen en duwde ik haar hand weg, maar vandaag voelde het voor het eerst zomaar goed en ik glimlachte naar Macy.

‘Niet te ver gaan, hoor,’ waarschuwde Macy nog, alsof Luke een kleine jongen was in plaats van een volwassen man. Luke bromde wat en liep voorzichtig met mij het grindstenen pad af dat vanaf het huis naar de bergen in de verte leidde. Macy bleef in de deuropening staan en zwaaide. Ik keek alleen maar. Ik keek naar het huisje, naar de waslijn die gespannen was tussen het huisje en de voorraadschuur en naar de kledingstukken die in de wind wapperden, terwijl ik me veilig voelde in Lukes armen.

Misschien zou alles nu gewoon altijd zo kunnen blijven en zouden de wolken geleidelijk aan verdwijnen. Ik zou mijn gedachten en herinneringen voor altijd diep wegstoppen en

Luke en Macy zouden voor mij zorgen. Verder niets. Maar diep in mijn hart wist ik dat dat onmogelijk was. Iedere avond werd ik immers gillend en badend in het zweet wakker.

Hoewel, misschien zou het me uiteindelijk lukken om de gedachten en dromen die mij belaagden te stoppen. Ik zou ze zo diep weg moeten stoppen dat ze 's nachts ook niet meer tevoorschijn kwamen. En dan zou alles goedkomen.

'Ben je eerder in de bergen geweest?' vroeg Luke. Hij liep langzaam met mij het pad omhoog. Hij hijgde een beetje. Ik knikte, maar antwoordde niet. Ik moest denken aan Emily en Ivy en aan Charlie. Nee, niet aan Charlie! Ik moest nu niet aan Charlie denken. Ik moest mijn gedachten en herinneringen aan hem wegstoppen. Ik moest hem vergeten. Maar hoe kon ik Charlie vergeten? Charlie, mijn vriend, de enige die begreep hoe ik me voelde, de enige ook die mij niet zou veroordelen.

'We gaan vandaag niet zo ver, maar zodra je zelf weer kunt lopen, zal ik je de hele omgeving laten zien,' praatte Luke ondertussen verder.

Ik knikte. Ik vond het goed. Ik sloot mijn ogen en sloeg mijn armen nog steviger om Lukes nek. Zolang het duurde, zolang zijn vriendelijkheid mij omhulde, zou ik het aannemen.

Daarna zouden we wel zien. Ik wist dat dat niet handig was en volgens John was dit waarschijnlijk het stomste wat ik kon doen. Maar ik miste de moed om een andere keuze te maken. 'Laat je alertheid nooit verslappen,' adviseerde John altijd. Maar wat wist John van de duisternis, van de donkere wolken en het ontbreken van zonlicht? Wat wist hij van de dodelijke vermoeidheid, die mij dag in dag uit omhulde?

Die nacht sliep ik voor het eerst zonder midden in de nacht gillend en zweetend wakker te worden.

Zou het dan toch mogelijk zijn om alles achter mij te laten, om mijn gedachten en herinneringen voorgoed het zwijgen op te leggen en een nieuw leven te beginnen?

Naarmate de weken verstreken en Luke en ik de bergen verkenden, begon er een heel klein beetje hoop in mij te groeien. Hoop dat alles misschien toch nog goed zou komen en ik de duisternis echt achter mij kon laten. Maar het duurde niet lang voordat deze hoop weer de grond in werd geboord. En dat was Macy's schuld.

HOOFDSTUK 2

‘Dit is mijn kleindochter. Ze heet Josephine en ze woont sinds een paar maanden bij Macy en mij,’ vertelde Luke, terwijl hij zijn arm om mijn schouder legde. Te verbijsterd om hier ook maar iets tegen in te brengen, staarde ik voor me uit en probeerde de nieuwsgierige blikken van de leerlingen in de klas te ontwijken. Hoe kwam Luke er in vredesnaam bij om mij als zijn kleindochter voor te stellen? Heel even keek ik naar zijn gezicht, maar hij trok zijn rare grijns en kneep zachtjes in mijn schouder, alsof hij wilde zeggen dat het goed was en dat ik niet moest tegenspreken.

‘We wilden net gaan beginnen met de les,’ zei de onderwijzer vriendelijk en glimlachte naar me.

Ik ontweek de blik van de onderwijzer en keek naar de grond. De vloer was verhard, maar er zaten allemaal gaten in. Zouden dat kogelgaten zijn?

‘Ga daar maar zitten, naast Birdy,’ zei de onderwijzer en wees naar een lege plek naast een lange, dunne jongen.

Aarzelend liep ik naar de houten bank toe en probeerde nog steeds om de blikken van de starende leerlingen te ontwijken. Waarom keken ze zo naar me? Zouden ze soms toch aan me kunnen zien wat ik had gedaan?

Maar Birdy zag kennelijk niets bijzonders aan mij, want hij keek me met een stralende lach aan. ‘Ha, eindelijk heb ik dan ook iemand die naast me komt zitten,’ zei hij luid en enthousiast. De klas lachte.

Ik kon de blijheid van Birdy bijna niet verdragen en ging zo ver mogelijk bij hem vandaan op de houten bank zitten. ‘Ik bijt niet, hoor,’ zei Birdy, nu zacht, terwijl hij zich naar me toeboog. Weer die stralende lach. Ik voelde me boos worden. Waarom deed hij zo vreselijk aardig tegen me? Wat wilde hij van me?

Luke sprak nog even met de onderwijzer en verliet toen het klaslokaal, mij helemaal alleen achterlatend. Ik wilde opspringen en achter hem aan rennen, maar de deur viel met een plof achter Luke in het slot. Langzaam verdween het sloffende geluid van zijn voeten in de verte.

De angst kneep mijn keel dicht en ik greep naar mijn geweer. Maar het was er niet. Er hing alleen maar een blauw tasje om mijn schouder, waarin Macy vanochtend mijn lunch had gestopt. Koude pannenkoeken en vruchtenlimonade, die ze zelf had gemaakt.

Moedeloos liet ik me achterover vallen tegen de leuning van de bank. ‘Probeer rustig te blijven als je in de handen van de vijand bent gevallen,’ zei John altijd. Al zijn adviezen kwamen weer bovendrijven – als luchtballonnen in het water, als je er een dikke kei in gooide en de blubber op de bodem begon te bewegen. ‘Pas als je rustig bent, kun je nadenken over wat je mogelijkheden zijn om te ontsnappen.’ Johns woorden klonken nu zo helder dat ik mijn hoofd omdraaide om te kijken of hij achter mij stond. Maar achter mij zaten twee giechelende meisjes. Ze hielden abrupt op met lachen toen ik hen aankeek en het ene meisje trok een verschrikt gezicht. Ik draaide mij weer om. Rustig zijn, hield ik mezelf voor. Maar ik was het niet. Mijn hart ging als een razende tekeer en ik voelde me een gekooid dier. Waarom moest ik hier in vredesnaam zijn, in een lokaal vol wildvreemde kinderen? Ik wilde met Luke de bergen in. Hij had me beloofd dat we binnenkort naar een koffieplantage in de buurt zouden

gaan. ‘Bloeiende koffiestruiken,’ had hij vorige week gezegd. ‘Dat is de meest fantastische geur die je je kunt voorstellen, Josephine.’ Maar alles was anders gelopen en dat was Macy’s schuld. Zij had roet in het eten gegooid en nu zat ik hier in dit vreselijke lokaal met al die vreselijke starende kinderen. ‘Ze moet naar school,’ had Macy vorige week gezegd, toen Luke en ik net de deur uit wilden gaan. Na onze eerste wandeling, waarbij Luke me als een baby had rondgedragen, waren er talloze gevolgd. Eigenlijk gingen we sindsdien iedere dag samen op stap, tot steeds groter wordende ergernis van Macy.

Mijn lichaam was verstijfd geraakt van angst, toen Macy had gezegd dat ik naar school moest. Ik wilde geen mensen ontmoeten en al helemaal geen leeftijdsgenoten. Ik wilde niet dat iemand ging vragen waar ik vandaan kwam, waar mijn ouders waren en hoe ik hier terecht was gekomen. Ik wilde niet dat iemand mijn geheim zou raden. Bij Luke en Macy was mijn geheim veilig. Ze vroegen me niets, hoewel Macy de laatste tijd weleens voorzichtig peilde wat er eigenlijk was gebeurd en waar ik vandaan kwam. Maar ik liet niets los. Hoe kon ik haar in vredesnaam vertellen wat er was gebeurd? Dat begreep ze toch niet. Bovendien, als ik het haar wel vertelde, zou ze mij niet meer moeten en Luke ook niet en dan moest ik weg, weg uit deze vredige en veilige omgeving, weg van het zachte bed dat me iedere avond omhelsde. Nee, ik kon niet naar school. Dat was onmogelijk. In paniek had ik Lukes hand gegrepen en hem smekend aangekeken. Hij moest het begrijpen. Het kon niet. Maar hij had me niet aangekeken met de blik die ik verwachtte, de blik die zei dat het wel goed zou komen en dat ik mij geen zorgen hoefde te maken. In plaats daarvan had hij bedachtzaam geknikt naar Macy, die met haar handen in haar zij midden in de kamer stond.

‘Je hebt gelijk, Macy,’ had Luke toen gezegd. ‘Ik heb alleen aan mezelf gedacht en niet aan haar. Deze week nemen we nog de tijd voor de wandelingen en vanaf maandag neem ik haar mee naar het dorp.’

Verbijsterd en verslagen had ik van Luke naar Macy gekeken. Lukes woorden hadden geklonken als een doodvonnis.

Begrepen ze het dan niet? Het was onmogelijk dat ik naar school ging. Wat als de leerlingen op school erachter kwamen wat ik had gedaan, wat moest ik dan?

Terwijl ik de onderwijzer op de achtergrond hoorde praten, speurde ik vanuit mijn ooghoeken het lokaal af. Er waren geen ramen. Hoog tegen het plafond was een brede open strook, dichtgemaakt met fijn gaas om de insecten tegen te houden.

‘Of je al eerder op school bent geweest, Josephine?’ vroeg Birdy. Ik schrok op uit mijn gedachten en zag dat de onderwijzer en alle leerlingen naar mij keken. Langzaam knikte ik. Ik was inderdaad eerder op school geweest, een paar jaar geleden, toen de vaders van het dorp net waren vertrokken om te gaan vechten in het regeringsleger. Mijn gedachten gingen terug naar die tijd.

Het was op een mistige ochtend geweest. De vrouwen en kinderen die in de moestuinen werkten, waren als vage bewegende schimmen geweest. Het anders zo luidruchtige gekakel werd gedempt door de dichte en koele mist.

Ineens was er een man op een glimmende zwarte fiets uit de witte mist opgedoemd. Achter op zijn bagagedrager was een hoge stapel bruine koffers gebonden.

We schrokken zo dat als tante Agnes niet had ingegrepen, we hem met z’n allen van zijn fiets hadden getrokken en gevraagd hadden wat hij kwam doen, denkend dat hij een spion was voor het rebellenleger.

Ik glimlachte en dacht terug aan het ontdane gezicht van Andrew, want zo heette hij, toen hij al die schreeuwende

vrouwen en kinderen op zich af zag komen. Hij tuimelde bijna van zijn fiets, maar kon nog net blijven staan.

‘Of je kunt schrijven?’ Birdy stootte me aan. In een reflex balde ik mijn vuisten. Maar toen zag ik zijn vriendelijke gezicht en mijn vuisten ontspanden zich. Birdy keek me geschrokken aan. Ik kneep mijn ogen samen. Waarom moest hij me ook stompen? Liet hij zijn handen thuishouden, dan hoefde ik mijn vuisten niet te ballen.

‘Weet je wat we doen,’ zei de onderwijzer ineens. ‘Wij gaan gewoon verder en Josephine neemt rustig de tijd om wat te wennen, want het is vast allemaal nieuw en vreemd voor haar.’

Ik draaide mijn hoofd om en keek de man aan. Ik probeerde hem te peilen. Wat wilde hij? Wat probeerde hij? Wilde hij me uittesten? Dan was hij echt aan het verkeerde adres, want ik kon hem echt wel aan.

Maar ik las niets van dat alles in zijn ogen. De man knikte me alleen maar vriendelijk en begrijpend toe en ging onverstoord verder met zijn les.

Ik keerde terug naar mijn gedachten over Andrew. Nadat tante Agnes tussen hem en de vrouwen en kinderen was gesprongen, had hij verteld wat hij kwam doen. Hij was onderwijzer en had jarenlang in de stad gewerkt, maar hij miste het platteland. Hij had van iemand gehoord dat er in de dorpen aan de rivier geen scholen meer waren sinds de oorlog was uitgebroken en daarom kwam hij vragen of hij hier les mocht geven. Het was gratis, tenminste als hij een hut en eten kon krijgen, en een van de vrouwen misschien zijn was zou willen doen. Hij zou dan in ruil op jacht kunnen gaan, want het was vast heel lang geleden dat wij geroosterde antilope hadden geproefd.

De meeste vrouwen hadden eerst wantrouwend gekeken, maar tante Agnes had gezegd dat deze man een geschenk

uit de hemel was. ‘Het wordt tijd dat onze kinderen leren lezen en schrijven. De wereld verandert en zij moeten mee veranderen. Straks is de oorlog voorbij en dan zijn onze kinderen tenminste voorbereid. Dan kunnen ze een baan in de stad zoeken en een goede toekomst opbouwen,’ had tante Agnes gezegd en toen was ineens iedereen voor geweest. Met z’n allen hadden we de nachthut voor de geiten ontruimd en schoongemaakt. Daar kon Andrew wonen. De hut was overwoekerd met lianen en onkruid en ik had nog nooit zo veel spinnen bij elkaar gezien. Ik griezelde ervan, maar meester Andrew, zoals we hem al gauw noemden, had lachend alle spinnen weggeveegd met een bezem. Hij was nergens bang voor.

‘Ga je mee lunchen, Josephine?’ vroeg Birdy. ‘Of heb je niets mee? Dan kun je wel met mij mee-eten. Mijn moeder geeft me altijd veel te veel mee. Ze vindt me te mager en hoopt dat ik wat dikker word.’

Ik keek Birdy wazig aan en probeerde terug te komen in de werkelijkheid. Birdy glimlachte naar me en ik probeerde terug te glimlachen. Maar het lukte niet. Mijn gedachten bleven hangen bij meester Andrew. Wat was er met meester Andrew gebeurd? Waar was hij gebleven?

Even later liep ik langzaam achter Birdy aan het klaslokaal uit en keek om me heen.

Onder de acaciaboom, vlak bij de uitgang, stond Luke, als een wachter. Hij leunde op een schep en glimlachte naar me. Zijn zilverwitte kroeshaar glinsterde in de zon. ‘Dag, meisje,’ zei hij en glimlachte. ‘Je dacht toch niet dat ik jou zomaar in de steek zou laten?’

‘Dag, Birdy,’ zei hij daarna.

Ik keek ineens argwanend van Luke naar Birdy. Het warme gevoel dat ik had gekregen toen Luke zei dat hij me niet in de steek zou laten, verdween net zo plotseling als het was

gekomen. Kenden Birdy en Luke elkaar? Kende soms iedereen hier Luke? Had de klas daarom niet vreemd opgekeken van zijn afstotelijke gezicht en keek Birdy daarom gewoon recht in het gezicht van Luke? Maar dan wist toch ook iedereen dat ik niet Lukes kleindochter was?

‘Rennen, Josephine, ren voor je leven!’ Het was nu alsof ik Johns stem in mijn oren hoorde tetteren. Maar dat kon helemaal niet, want John noemde mij geen Josephine. Hij wist niet eens dat ik Josephine heette. Voor hem was ik Wesley, de neef van Charlie. Ik greep naar mijn hoofd. Ik wilde dat de stem van John verstomde. Ik wilde zijn adviezen niet meer.

Luke kwam naar me toe en pakte mijn hand. Even later zaten hij, Birdy en ik op de houten bank onder de acaciaboom. De lucht trilde in de verte en Luke vertelde over zijn werk in de tuin van de gouverneur. Ineens kon ik zijn verhalen over de rozen en waterlelies plaatsen. Tot dusver had ik geen idee gehad waar hij het over had als hij ’s avonds verhalen vertelde over ‘zijn’ tuin. Ik dacht dat het een fantasietuin was, want op onze wandelingen door de bergen had ik nergens ook maar iets gezien wat leek op de tuin waar Luke altijd over sprak. Maar nu begreep ik dat het de tuin van de gouverneur was en dat hij de tuinman was.

‘Zal ik je zo naar huis brengen?’ vroeg Birdy ineens aan mij en keek me vragend aan.

Voordat ik iets kon zeggen, antwoordde Luke al. Het leek hem een goed idee.

Ik zei niets en liet het over me heen komen. Wegrennen had nu toch geen zin.

Thuisgekomen zei Macy dat ik in bed mocht gaan liggen en dat ze me straks wat soep zou brengen. Ik vroeg haar niet waarom, maar ze keek me bijna medelijdend aan en ik kroop met kleren en al onder de warme deken.